

Kurzus kódja(i): FLMD16-212.26; FLMD16-312.21

Kurzus címe: Műfajok a magyar filmben: bűnügyi film (Bűnügyi filmek az államszocializmus korában)

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: kedd 10 45 – 12 15 -137

Kurzus típusa: szeminárium

Kurzus leírása: Az 1945 utáni időszak magyar filmtörténetét elsősorban a szerzői film paradigmájában szokás megfogalmazni. A népszerű (populáris vagy műfaji) filmgyártás helyzete az államszocializmus 1948 és 1989 közötti időszakában ellentmondásos, s ennek hatása egészen máig érezhető. A kurzuson a népszerű filmkultúra helyzetét a bűnügyi film reprezentatív korpuszán vizsgáljuk. Mindez részben gazdagíthatja a negyvenéves periódus egyes alkorszakainak leírását, részben segítheti a kortárs magyar filmművészet folyamatainak értelmezését, amelyben a népszerű filmkultúra és benne a bűnügyi film helyzete – az 1989 után megváltozott társadalmi és politikai feltételrendszer ellenére – továbbra is ellentmondásos.

Elsajátítandó kompetenciák: tudás: a mozgóképtörténet nagy korszakainak átfogó, valamint egyes korszakok, irányzatok, nemzeti filmgyártások alapos ismerete, ezen belül kiemelten a múltbeli és kortárs európai és a magyar mozgóképes jelenségek ismerete
képesség: a mozgóképes kulturális jelenségek történeti elemzésének, kritikai értelmezésének képessége magyar és európai kontextusban
attitűd: a mozgóképes jelenségek társadalmi hátterének minél alaposabb megismerésére

autonómia és felelősség: tudatosan reflexió a mozgóképes jelenségek történeti és kulturális beágyazottságára

Módszer: Szemináriumi előadás az adott film által reprezentált korszakról és életműről, majd ezt követően a film szoros elemzése közös szemináriumi munka keretében.

Kurzus teljesítésének követelményei:

- a kötelező filmek és a szemináriumi előadások óráról-órára történő feldolgozása (az óra elején megírt film- és előadás-ismereti teszt 3 alkalommal hagyható ki vagy háromszor lehet sikertelen)
- szemináriumi előadás (a kötelező és az ajánlott filmből), vagy házi dolgozat az órán nem elemzett film alapján

Témák; kötelező és ajánlott filmek:

1. szept. 15.: Bevezetés
2. szept. 22.: Termelési bűnügyek – A Magyar Filmgyártó Nemzeti vállalat rendezői és dramaturgiai munkaközössége: *Gyarmat a föld alatt* (1951)
ajánlott: Máriássy Félix: *Teljes gőzzel* (1951)
3. szept. 29.: Történelmi bűnügyek – Várkonyi Zoltán: *Merénylet* (1959)
ajánlott: Simó Sándor: *Viadukt* (1982)
4. okt. 6.: Társadalmi bűnügyek – Palásthy György: *Mindenki ártatlan?* (1961)
ajánlott: Fehér Imre: *Húsz évre egymástól* (1962)
5. okt. 13.: Kémfilmek – Várkonyi Zoltán: *Foto Háber* (1963)
ajánlott: Nádassy László: *Fény a redőny mögött* (1965)
6. okt. 20.: Az anyagi haszonszerzés bűnügyei – Bácskai Lauró István: *A hamis Izabella* (1968)
ajánlott: Szemes Mihály: *Az alvilág professzora* (1969)
7. nov. 3.: Whodunit-krimik – Bán Róbert: *A gyilkos a házban van* (1970)
ajánlott: Hintsch György: *Kártyavár* (1967)
8. nov. 10.: Bűnügyi paródiák – Révész György: *Az oroszán ugrani készül* (1969)

-
- ajánlott: Oláh Gábor: *A Múmia közbeszól* (1967)
9. nov. 17.: Bűnügyi vígjátékok – Várkonyi Zoltán: *Emberrablás magyar módra* (1972)
ajánlott: Keleti Márton: *Fuss, hogy utolérjenek* (1972)
10. nov. 24.: Viktimológiai krimik – március 27.: Dobray György: *Az áldozat* (1979)
ajánlott: Szőnyi G. Sándor: *Jó estét nyár, jó estét szerelem* (1971)
11. dec. 1.: Importált nyomozók – Mészáros Gyula: *A pogány madonna* (1980)
ajánlott: Szalkai Sándor: *Kojak Budapesten* (1980)
12. dec. 8.: Magyar noir – András Ferenc: *Dögkeselyű* (1982)
ajánlott: Fábry Péter: *Nyom nélkül* (1981)
-

- Kötelező irodalom:** Bezsenyi Tamás – Lénárt András: „Itt maguknál öröm lehet rendőrnek lenni!” A bűn ábrázolása a Kádár-korszak játékfilmjeiben. *Korall*, 2016/65. 108–136.
- Gelencsér Gábor: Népszerű filmkultúra az államszocializmus korában. A magyar bűnügyi film példája, *Hungarológiai Közlemények*, 2016/1. 1–15.
<http://epub.ff.uns.ac.rs/index.php/hk/article/view/1813/pdf>
- Kolozsi László: Magyar kopó. Hazai bűnfilmek, *Filmvilág*, 2010/3. 8–11.
- Koltai Ágnes: A bűn története. Krimi magyar módra, *Filmvilág* 1986/10. 10–13.
- Mecseki Anett: Egy eltűnt zsáner nyomában – A szocialista krimi, <http://magyar.film.hu/filmtortenet/mufajok/egy-eltunt-zsaner-nyomaban-a-szocialista-krimi-mufajelemzes.html>
- Pápai Zsolt – Varga Balázs: Hollywoodon innen és túl. Bevezető a magyar műfaji film összeállításához, *Metropolis*, 2010/1. 8–22.
- Schreiber András: A testület nyomoz, *Filmvilág*, 2017/1. 20–21.
-